

Terug

Voor het grootste gedeelte van de lezers van Salesiaans Contact zullen de woorden "Benedicamus Domino ... Deo Gratias ... Goede morgen, jongens ... Goede morgen, pater", nauwelijks meer betekenen dan een wat uitzonderlijke morgengroet.

Ik weet echter zeker dat bij een kleinere groep, toch nog altijd vele tientallen lezers, diezelfde woorden een hele wereld opnieuw doen opengaan. Deze woorden zullen hen onmiddellijk doen terugkeren naar de tijd dat zij - de een wat langer, de ander wat korter - verbleven op Missiehuis Ave Maria om daar een opleiding te volgen tot pater of broeder. De meesten zullen deze woorden dan ook nog gemakkelijk kunnen completeren met handengeklap, gehaaste stappen in een ruisende toeg en het snel dichtschuiven van de gordijnen van de chambrettes op de slaapzaal.

Sommigen zullen aan die tijd plezierige, en anderen wellicht wat minder plezierige herinneringen hebben. Sprekend namens mijzelf kan ik alleen maar zeggen dat ik op Ave Maria een mooie, om niet te zeggen geweldige tijd heb gehad. Ik vind het dan ook niet vreemd dat ik de laatste jaren steeds meer behoefte heb om in gedachten terug te gaan naar die periode in mijn leven. Niet omdat het toen allemaal zo perfect was, niet omdat het toen alleen maar rozengeur en maneschijn was, zeker niet, maar in die tijd zat je wel vol idealen, toen was alles zo eenvoudig duidelijk, toen was

eigenlijk niets gecompliceerd, je kon alles aan, je was enthousiast, de wereld lag aan je voeten en zat zelfs op jou te wachten als pater of als broeder, was het niet hier in Nederland dan toch zeker wel in het verre Afrika of in Brazilië.

Al bladerend door fotoboeken en agenda's uit die tijd zou ik willen, dat dat jeugdig idealisme, dat zorgeloze, dat ongebreidelde mij nu nog steeds volledig in de greep had.

Al bladerend verbaast het me wel dat in die tijd aan dat idealisme en enthousiasme geen afbreuk is gedaan door de grote hoeveelheid regels en regeltjes, de discipline en de orde. Blijkbaar vond ik dat toen heel normaal. Het paste gewoon in die tijd. Het hoorde er toen gewoon bij.

Ik vond het toen bijvoorbeeld niet raar dat je geen brief naar huis mocht sturen zonder dat die eerst door de prefect gelezen was, dat je toen geen boek mocht lezen zonder dat dit door hem voorzien was van een goedkeurende handtekening. Ik vond het toen evenmin raar dat je in de recreatiezaal van de radio moest afblijven, dat alleen de surveillant deze mocht aanzetten en dat je alleen maar kon luisteren naar de zender waarop hij afstemde.

Al dat soort regels en regeltjes waren voor mij destijds geen probleem en zijn dat eigenlijk nu nog niet om terug te verlangen naar die tijd.

Terugverlangen naar vroeger, een terugkeer in de tijd willen bewerkstelligen, iedereen overkomt het wel eens, iedereen heeft er wel eens last van. Zelfs de huidige leiders binnen de katholieke kerk ontkomen er niet aan.

Op zich is er niets op tegen om regelmatig terug te keren naar de oorsprong, om je opnieuw te bezinnen op je echte inspiratiebronnen. In de loop der tijden is er immers zoveel toegevoegd aan de kerkelijke traditie dat het zicht op de oorsprong hierdoor behoorlijk verdoezeld is. Ik vind het echter jammer dat bij deze terugkeer de beleving blijkbaar ondergeschikt gemaakt moet worden aan allerlei regels en wetten. Nog erger wordt het als diezelfde kerkleiders stellen dat aan de kerkelijke traditie niet getornd mag worden.

Vreemd is dat. Waarom zou de kerkelijke traditie niet mee mogen groeien met onze tijd? Traditie is toch niet iets van "we hebben dat toen zo besloten, we hebben het toen zo gedaan, en dus blijft het voortaan altijd zo"? Waarom moeten beslissingen voor altijd en eeuwig blijven gelden? Waarom zou je, als de zin van een traditie niet meer ervaren wordt en inhoudsloos geworden is, deze niet mogen afschaffen?

Dat de kerk regelmatig teruggaat in de tijd, dat is prima, maar laat dat teruggaan dan niet tot gevolg hebben dat het enthousiasme, de inspiratie, het idealisme afneemt. Laat ze bij deze herbronning de liefde niet achterstellen bij (achterhaalde) regels en wetten.

Onlangs bezocht ik een voorstelling van de Brabantse Troubadour, Gerard van Maasackers. Tijdens deze voorstelling zong hij onder andere het liedje : Hedde efkes, Lieven Heer. Ik vond dat lied zo goed passen bij dit artikel dat ik daaruit het volgende stukje opneem :

Nauw moet ik zegge, Lieven Heer,
Dè eww volgelingè ôk nie helpe.
Ze zen zo recht in de leer.
Hoe ik leve moet, ze weten 't wel.
Ze wete precies, wa ik zô moete doen en laote.
En ze hebben 't Boek in de haand.
Stijf is de kaft en stijf zen de woorde.
Tusse de regels leeze ze nie.
Hard is d'n taal, ik hoef 'm nie mer te heure.
Lieven Heer, vur min hoeft dè nie.

Zou het niet een verademing zijn als de leiders in de katholieke kerk zich iets van deze woorden zouden aantrekken ? Ik ben ervan

overtuigd dat Onze lieven Heer volledig kan instemmen met de koerswijziging die dat tot gevolg heeft.

Bij lezing van de werken van Frans van Sales, zoals onder andere zijn Inleiding tot het devote leven en zijn Verhandeling over de liefde tot God, moet je jezelf steeds weer opnieuw realiseren dat je teruggaat in de tijd, terug zelfs naar de periode van vóór de Verlichting, de periode waarin de trouwe, volgzame kudde alles voor waar aannam wat door de kerkelijke autoriteiten werd gezegd.

Ondanks dat blijft de boodschap van Frans actueel, misschien wel omdat hij zich in hoge mate laat inspireren en leiden door de Bijbel, de enige echte oerbron. Hij citeert vaak in zijn werken de apostel Paulus. Daarnaast valt hij veelvuldig terug op de geschriften van de ongetwijfeld meest belangrijke kerkvader van het Westen, Augustinus van Hippo.

Ik vraag me wel eens af, of het niet beter zou zijn dat onze huidige kerkleiders zich wat minder zouden bezighouden met traditie en zich wat meer, net als Frans, zouden laten inspireren door de Bijbel, door personen als Paulus en Augustinus. Terug naar de oorsprong, terug naar de echte inspiratiebronnen.

Ik ben zo chauvinistisch om te stellen, dat het voor onze huidige kerkleiders geen overbodige luxe is om zich wat meer te verdiepen

in de werken van Frans van Sales. Deze werken zullen hen zeker helpen bij hun terugkeer in de tijd, terug naar de oorsprong, maar dan wel naar de echte.

Aan iedere lezing zullen zij - als ze het onkruid tenminste kunnen laten staan - een fraaie geestelijke ruiker overhouden.

Bij Frans van Sales kun je teruggaan in de tijd om van daaruit door te gaan naar een betere toekomst.

Jan van de Vossenbergh

P.S.

Onlangs, bij een begrafenis van een tante, werd bij de absoute het "In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum" gezongen. Ik werd erdoor ontroerd.

Het deed mij weer terugkeren in de tijd, naar Ave Maria, naar de kapel, het avondgebed zingend aan het einde van iedere dag.

Ook die terugkeer deed me goed.

Het gebed is een gezegende bron die de planten van onze goede voornemens besproeit, wasdom en bloei geeft aan de tuin van ons hart, wrakhout wegspoelt uit de bedding van de ziel en verkoeling brengt in de hitte der hartstocht.

François de Sales